

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНІПРОВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ОЛЕСЯ ГОНЧАРА

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор

Сергій ОКОВИТИЙ

2023 р.

УЗГОДЖЕНО

В.о. проректора

з науково-педагогічної роботи

Наталія ГУК

« 25 » 05 2023 р.

ПРОГРАМА
ФАХОВОГО ІСПИТУ
за спеціальністю 054 Соціологія
(Освітня програма – Соціологія)

Розглянуто на засіданні вченої ради
факультету суспільних наук і міжнародних відносин
від 22 травня 2023 р. протокол № 9

Голова вченої ради _____ (Віталій КРИВОШЕЇН)

Дніпро
2023

Розробники програми:

Ніколенко В.В., в.о. завідувача кафедри соціології, соціальної роботи, публічного управління та адміністрування, доктор соціологічних наук, доцент;

Ходус О.В., професор кафедри соціології, соціальної роботи, публічного управління та адміністрування, кандидат соціологічних наук, доктор філософських наук, доцент;

Бойко В.А., доцент кафедри соціології, соціальної роботи, публічного управління та адміністрування, кандидат соціологічних наук, доцент;

Гудзенко О.З., доцент кафедри соціології, соціальної роботи, публічного управління та адміністрування, кандидат соціологічних наук, доцент.

Програма ухвалена на засіданні кафедри соціології, соціальної роботи, публічного управління та адміністрування від «22» травня 2023 р., протокол № 12

В.о. завідувача кафедри _____ (Вадим НІКОЛЕНКО)
(підпис) (ім'я та прізвище)

та на засіданні науково-методичної ради факультету суспільних наук і міжнародних відносин від «25» травня 2023 р., протокол № 10

Голова _____ (Олександра ДВУРЕЧЕНСЬКА)
(підпис) (ім'я та прізвище)

I ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА

Фахове випробування – оцінювання підготовленості вступника до здобуття комплексу компетентностей за другим (магістерським) рівнем вищої освіти, що проводиться у тестовій формі.

Програма фахового вступного випробування для вступу на навчання за другим (магістерським) рівнем вищої освіти за спеціальністю 054 СОЦІОЛОГІЯ (Освітня програма – СОЦІОЛОГІЯ) містить питання з циклу дисциплін професійної підготовки бакалавра:

Дисципліна № 1 «Історія соціології»

Дисципліна № 2 «Загальнотеоретична соціологія»

Дисципліна № 3 «Методологія та програмування соціологічних досліджень»

Дисципліна № 4 «Соціологія особистості»

Дисципліна № 4 «Соціологія культури»

II ПЕРЕЛІК ТЕМ, З ЯКИХ ВІДБУВАЄТЬСЯ ОЦІНЮВАННЯ ВСТУПНИКА

Дисципліна № 1 «Історія соціології»

Тема 1. Основні етапи історії соціологічної думки. Соціальні та теоретичні передумови виникнення соціології.

Тема 2. Соціальне знання в культурах Стародавнього Сходу. Протосоціологічне знання стародавнього Китаю, Індії, Вавилону, Єгипту.

Тема 3. Зародження елементів наукового знання в надрах античної культури Греції та Риму. Проблеми суспільства та людини в творчості Демокрита. Вчення Платона про суспільство. Проблеми суспільства, людини та сенсу її життя в творчості Аристотеля.

Тема 4. Соціальне знання епохи Середньовіччя. Соціальне вчення раннього християнства. Фома Аквінський та соціальна доктрина томізму. Гуманісти Відродження: нові уявлення про людину та її світ у творчості Данте, Ф. Петрарки, Л. Бруні, Л. Балли, Пікоделла Мірандоли та ін. Соціальні утопії Т. Мора та Т. Кампанелли.

Тема 5. Становлення елементів соціального знання в XV-XVI ст. Соціальне знання на рубежі пізнього Середньовіччя і Нового часу. Соціальні концепції Т. Гоббса та Дж. Локка. Соціальні концепції французької Просвітництва. Соціальне вчення Ж.-Ж. Руссо. Соціальні погляди К. Гельвеція.

Тема 6. Роль соціально-політичної думки кінця XVIII – початку XIX ст. в розвитку соціологічного підходу до вивчення суспільства.

Тема 7. Емпіричні соціальні дослідження XIX – початку XX ст. та їх роль в становленні соціології. Соціальна фізіологія А. Сен-Сімона. О. Конт – основоположник позитивістської соціології. Соціологічна концепція Г. Спенсера.

Тема 8. Натуралістичні школи в соціології XIX – початку XX ст.

Тема 9. Соціологія К. Маркса.

Тема 10. Психологічний напрямок в соціології XIX – початку XX ст.

Тема 11. Формальна соціологія Ф. Тьонніса. Соціологічна концепція Г. Зіммеля. Соціологія Е. Дюркгейма. Соціологія М. Вебера. Соціологічна система В. Парето.

Тема 12. Сучасні пошуки і напрямки соціологічного теоретизування у сучасній західній соціології. Неопозитивізм у сучасній соціології. Теоретичні концепції П. Сорокіна. Структурно-функціональна соціологія Т. Парсонса і Р. Мертона.

Тема 13. Психоаналітичний напрямок у соціології. Соціологія символічного інтеракціонізму. Феноменологічна соціологія. Франкфуртська школа та її «критична соціологія». Соціальні доктрини неофрейдизму (А. Адлер, К. Юнг, О. Ранк, В. Райх) та постфрейдистська соціологія (Е. Фромм, К. Хорні).

Тема 14. Соціобіологія та соціальний біхевіоризм. Неомарксизм і

радикальна соціологія.

Тема 15. Методологічні проблеми сучасного соціологічного теоретизування. Перспективи розвитку соціологічної теорії. Соціологічні теорії неофункціоналізму. Соціологія Е. Гідденса. Критична теорія Ю. Габермаса. Акціонізм А. Турена. Соціологія П. Бурд'є. Постструктуралістська соціологія М. Фуко.

Тема 16. Модерн і постмодерн: логіка соціологічної рефлексії. Соціологічні концепції глобалізації.

Тема 17. Передумови формування української соціологічної думки. Основні етапи історії соціологічної думки. Соціальні ідеї Київської Русі. Специфіка протосоціології Г. Сковороди.

Тема 18. Розвиток української соціальної думки в XVII – першій половині XIX ст.

Тема 19. Розвиток соціологічної думки в Україні наприкінці XIX – початку XX ст. Соціологія політики М. Драгоманова. Соціологічні ідеї І. Франка, Б. Кістяківського. Генетична соціологія М. Грушевського. Класократична концепція В. Липинського. Соціологічні погляди М. Шаповала.

Дисципліна № 2 «Загальнотеоретична соціологія»

Тема 1. Соціально-культурні і наукові передумови виникнення соціології як науки. Місце соціології в системі суспільствознавства, її зв'язок з іншими науками.

Тема 2. Об'єкт і предмет соціології. Основні методологічні засади соціології як науки. Закони і категорії соціології. Соціальні закони та їх класифікація. Типи соціальних законів.

Тема 3. Поняття «категорія» в соціології. Класифікація та систематизація категорій.

Тема 4. Місце соціології в системі соціально-гуманітарних наук. Система соціологічного знання та її елементи. Основні функції соціології як науки.

Тема 5. Еволюція уявлень про суспільство як соціальну систему в протосоціологічній та соціологічній думці. Поняття суспільства та його сутність. Головні ознаки суспільства та його структурні елементи. Проблема типологізації суспільств. Постіндустріальне та інформаційне суспільство, його характерні ознаки. Дуалістичний характер сучасного суспільства.

Тема 6. Сутність модернізації та її різновиди. Теорія модернізації. Трансформаційні процеси в Україні, їх суперечливий характер.

Тема 7. Поняття соціальної структури суспільства. Основні елементи соціальної структури: соціальні статуси, соціальні групи, соціальні класи, соціальні верстви, соціальні інститути, соціальні організації, типологія соціальних спільнот. Види соціальної структури суспільства. Поняття соціального класу. Головні ознаки класу. Типології класів. Середній клас як суб'єкт соціальної дії в сучасному суспільстві. Соціальна стратифікація як центральне поняття при аналізі соціальної структури суспільства. Види

соціальної стратифікації (закрита та відкрита). Історичні типи стратифікованого суспільства. Основні методологічні підходи до вирішення питань про сутність та перспективи розвитку соціальної стратифікації. Соціальна мобільність як процеси відтворення і розвитку соціальної структури суспільства. Проблема маргіальності соціальних утворень. Основні напрямки соціоструктурних змін в сучасному українському суспільстві.

Тема 8. Поняття соціального інституту. Роль соціальних інститутів у життєдіяльності суспільстві. Сутність та умови процесу інституціоналізації. Види соціальних інститутів. Функції та дисфункції соціальних інститутів. Поняття соціальної організації. Принципи соціальної організації. Типологія соціальних організацій.

Тема 9. Поняття особистості. Співвідношення понять «людина», «особистість», «індивід», «індивідуальність». Становлення особистості: соціалізація та персоналізація.

Тема 10. Основні підходи до визначення феномена соціалізації: біогенетичний, соціогенний, біхевіористичний, психоаналітичний, інтеракціоністський та ін. Соціальні фактори як умови соціалізації (макрофактори, мезофактори та мікрофактори). Механізми соціалізації (рефлексивний, міжособистісний, традиційний, субкультурний та інституціональний). Агенти соціалізації. Первинна та вторинна соціалізація. Ресоціалізація. Основні проєкції соціалізації. Соціалізація як інкультуризація, інтерналізація, адаптація й конструювання соціальності.

Тема 11. Соціальна ідентифікація та ідентичності особистості. Теоретико-методологічні засади розуміння ідентичності. Соціальна та особиста ідентичність. Механізми ідентифікації. Соціальна типологія особистості. Співвідношення ідеального, нормативного та реального типів особистості. Модальна особистість як утілення загальнокультурних цінностей наданого суспільства. Типи особистості як форми життя (Е. Шпрангер).

Тема 12. Феномен покоління в соціології: методологічні засади вивчення. Покоління як історичне, соціально-психологічне й соціологічне явище. Теорії конфлікту поколінь. Концепція зв'язку міжпоколінних відносин М. Мід. Розуміння демографічного, антропологічного, історичного, хронологічного та символічного поколінь. Особливості вертикального та горизонтального аналізу поколінь у соціології.

Тема 13. Культура як репрезентативний феномен. Соціальні функції культури. Культура як система духовного виробництва. Духовне виробництво як культур-індустрія. «Архітектура» творчого сектору в сучасній економіці. Структурні компоненти культури: норми, цінності. Різновиди ціннісно-нормативних структур. Різноманіття типології культури як відображення її поліфункціональності: проблема систематизації. Критерії і варіанти типологізації культур. Культури історичних спільнот (макросистем): а) етно-, регіональні культури; б) національні культури; в) цивілізаційні культури. Соціокультурні характеристики цивілізаційних комплексів Заходу й Сходу. Структура і розподіл культурного потенціалу всередині суспільства. Масова й висока (елітарна) культура. Соціологічний підхід до проблематики субкультур в

сучасному суспільстві.

Тема 14. Стильова диференціація культури. Поняття стилю й культурної (життєвої) форми. Моностилізм та полістилістична культура. Основні підходи щодо аналізу соціодинаміки культури. Джерела культурної динаміки: інновація, традиція, запозичення (дифузїонїзм). Типи культурних змін. Соціокультурний контекст традиційного суспільства. Домінуючі культурні форми епохи Модерну. Постмодерністська культурна ситуація: модуси світосприйняття.

Дисциплїна № 3 «Методологія та програмування соціологічних досліджень»

Тема 1. Соціологічне дослідження: поняття, основні етапи проведення. Види соціологічних досліджень.

Тема 2. Поняття, функції та призначення програми соціологічного дослідження. Структура програми соціологічного дослідження. Методологічна частина програми: призначення, компоненти, логіка побудування. Методична частина програми: призначення, компоненти. Вибірка у соціологічному дослідженні.

Тема 3. Поняття «генеральна сукупність», «вибіркова сукупність», «одиниця відбору», «одиниця спостереження», «репрезентативність», «помилка репрезентативності». Типи вибірок за методом (імовірнісний, цілеспрямований, стихійний) відбору одиниць дослідження

Тема 4. Загальна характеристика і класифікація методів збору первинної соціологічної інформації. Опитування як метод збору соціологічної інформації, його місце серед інших методів соціологічного дослідження. Характеристика різновидів опитування: цільове призначення, переваги, недоліки.

Тема 5. Аналіз документів в соціології: поняття, можливості, напрями використання. Інформаційні можливості та цінність документальних джерел соціальної інформації. Види документів, їх класифікація та характеристика. Види аналізу документів: загальна характеристика

Тема 6. Використання статистичних методів: групування, ряди розподілу та інше.

Тема 7. Методологічні та методичні засади вимірювання в соціології. Табулювання соціологічних даних. Показники, які характеризують особливості розподілу ознак вимірюваних за різними шкалами. Міри центральної тенденції та міри варіації. Міри варіації. Опосередковане вимірювання. Аналіз двомірних таблиць. Критерій χ^2 (хі-квадрат) та побудовані на ньому коефіцієнти зв'язку. Міри зв'язку які засновані на моделі прогнозу і рангових кореляціях. Кореляційний аналіз. Перевірка статистичних гіпотез.

Тема 8. Теоретичні, організаційні, технологічні та інші умови якісного аналізу даних соціологічних досліджень. Предметне поле, специфіка та пізнавальні можливості якісної методології. Порівняння основних теоретичних положень кількісної та якісної методологій. Передумови виникнення якісної парадигми в соціології.

Тема 9. Процедури аналізу даних в якісних дослідженнях. Методи аналітичної індукції та обґрунтованої теорії (grounded theory) в якісних дослідженнях. Загальна характеристика та види інтерв'ю в якісних дослідженнях. Біографічний метод в якісних дослідженнях: різновиди та особливості застосування. Етнографічний метод в якісній соціології. Види та особливості проведення case-study.

Дисципліна № 4 «Соціологія особистості»

Тема 1. Соціологія особистості як спеціальна соціологічна теорія. Соціологія особистості як спеціальна соціологічна теорія. Об'єкт та предмет соціології особистості. Початкові принципи розглядання категоріального апарату соціології особистості. Коло основних проблем які вивчає соціологія особистості. Сукупність суспільних відношень як загальний прояв і дійсність людської сутності. Поняття особистості. Співвідношення понять “людина”, “особистість”, “індивід”, “індивідуальність”. Особистість – соціальна якість індивіда, міра людського в індивіді.

Тема 2. Теоретичні джерела соціології особистості в закордонній та вітчизняній науковій думці. Антропологічні версії. Марксистська теорія особистості. Соціальне без біологічного. Особистість як похідна надіндивідуальних колективних уявлень (Е. Дюркгейм). Людина в соціології фрейдизма. Структура особистості З.Фрейда. Рольові теорії особистості (Т. Парсонс, Дж. Морено, Р. Лінтон). Впливові психологічні підходи у визначенні особистості. Життєвий цикл розвитку особистості (Е. Еріксон). Теорія дзеркального “Я” (Ч. Кулі, Дж. Мід).

Тема 3. Становлення особистості: соціалізація та персоналізація. Формування особистості під впливом об'єктивних та суб'єктивних умов. Соціалізація та персоналізація. Соціалізація і виховання. Можливості подолання “природи” людини завдяки вихованню. Фази, фактори, механізми соціалізації Первина та вторинна соціалізація. Ресоціалізація. Особливості процесу соціалізації на різних етапах життєдіяльності людини. Десоціалізація. Ресоціалізація

Тема 4. Соціальна ідентифікація та ідентичності особистості. Теоретико-методологічні засади розуміння ідентичності. Соціальна та особиста ідентичність. Соціальна ідентичність як інгрупова подібність і аутгрупова диференціація. Ідентичність та ідентифікація. Передумови ідентифікації. Імітація та ідентифікація. Механізми ідентифікації. Система соціальної ідентичності. Формування соціальної ідентичності. Інтеграція. Диференціація. Типізація. Специфікація. Криза ідентичності.

Тема 5. Соціологічна структура особистості. Основні елементи структури особистості. Ієрархічна теорія потреб А. Маслоу. Обумовленість мотивів поведінки. Цінності та інтереси. Ціннісні орієнтації та соціальні установки. Когнітивний, афективний та поведінковий компонент диспозицій. Особливості функціонування диспозиційної системи. Структура діяльності особистості.

Тема 6. Соціальна типологія особистості. Типологічні засади визначення особистості. Співвідношення ідеального нормативного та реального типів особистості. Модальна особистість як утілення загальнокультурних цінностей наданого суспільства. Соціально-культурні детермінанти формування типу особистості (Р. Дарендорф, Г. Маркузе, Р. Райч, А. Інкельс). Тип суспільства і соціальний характер Е. Фромма. Теорія соціального характеру Д. Рімена: особливості типології. Методологічні засади типології характерів У. Томаса і Ф.Знанецького. Концепції авторитарної та одномірної особистості (Т. Адорно, М. Хоркхаймер, Г. Маркузе, Д. Рімен).

Тема 7. Діалектика спадкоємності поколінь. Феномен покоління в соціології: методологічні засади вивчення. Покоління як історичне, соціально-психологічне і соціологічне явище. Критерії, які характеризують покоління як соціально-психологічний феномен. Покоління переодизація історії. Концепція зв'язку міжпоколінних відносин М. Мід. Розуміння демографічного, антропологічного, історичного, хронологічного та символічного поколінь. Особливості вертикального та горизонтального аналізу поколінь в соціології.

Дисципліна № 5 «Соціологія культури»

Тема 1. Статус соціології культури в системі соціально-гуманітарного знання: предмет, завдання. Соціологія культури як окрема галузь соціогуманітарного знання: особливості виникнення, становлення, фактори сучасної актуалізації соціокультурної проблематики.

Тема 2. Методологічні напрямки соціокультурного аналізу. Об'єктивістський й суб'єктивістський напрями розгляду культури: загальна характеристика. Сутність, специфіка й евристичний потенціал соціокультурного підходу (соціокультурного аналізу) як теоретичного синтезу об'єктивізму і суб'єктивізму. Базові принципи соціокультурного відходу.

Тема 3. Культура як соціальний феномен: сутність, структурні компоненти, функції, суб'єкти. Культура як репрезентативна система (Ф. Генбрук). Функціональні характеристики культури як системи духовного виробництва. Духовне виробництво як культур-індустрія (креативний клас). «Архітектура» креативного сектору в сучасній економіці. Структурні компоненти культури: норми, зразки, цінності, символи (знаки), значення. Різновиди ціннісно-нормативних структур. Інституціональні характеристики культури. Соціальні інститути як стандартизовані соціокультурні моделі поведінки людей.

Тема 4. Типології культурних форм. Критерії і варіанти типологізації культур. Культура історична, потенційна й актуальна. Рівні культури як актуальної (репрезентативної) системи. Просторово-часова організація культури і суспільства. Культури історичних спільнот (макросистем): а) етно/регіональні культури; б) національні культури; в) цивілізаційні культури. Соціокультурні характеристики цивілізаційних комплексів Заходу й Сходу. Структура і розподіл культурного потенціалу всередині суспільства. Функціональні культури (мікросистеми): а) професійні культури (повсякденна й спеціалізована культура, культура міських і сільських виробників, ділова

культура); б) вікові культури; в) соціально-групові культури. Масова й висока (елітарна) культура. Субкультура й контркультура. Стильова диференціація культури. Поняття стилю й культурної (життєвої) форми. Моностилізм та полістилістична культура.

Тема 5. Основні моделі й механізми соціокультурних змін. Формацийний і соціологічний підходи щодо пояснення культурних змін. Джерела й фактори культурної динаміки: інновація, традиція, запозичення (диффузіонізм). Роль спадковості в культурі. Соціологічний зміст поняття «традиція». Типи культурних змін. Еволюційна модель соціокультурного розвитку (козволюційні й соціоприродні концепції соціокультурної еволюції). Культурний застій. Криза культури. Культурне спрощення. Циклічні зміни в культурі. Інверсія як варіант циклічності. Особливості і фактори культурної глобалізації в сучасному світі. «Макдоналізація» (Дж. Рітцер) як (ін)варіант глобалізації. У. Ганнерс про чотири сценарії розвитку культурної глобалізації.

Тема 6. Проблема суспільних змін у різних соціокультурних контекстах. Стрижневі організуючі принципи традиційного культурного порядку: домінування морально-релігійної компоненти як світоглядної установки, орієнтація на соціальний гомеостазіс (стабільність), соціальні параметри існування людини. Соціокультурні виміри модерну: свобода, прогрес, раціональність, «автономне Я». Модерністський етос й культура досягнення. Культура постмодерну. Плюралізація життєвого світу людини. Детерриторізація соціального простору. Децентралізація соціальних суб'єктів. Нові ціннісні орієнтації й ставлення до праці. Віртуальна реальність - нова форма культури в ХХІ столітті. Особливості інформаційної культури. Специфіка постмодерну в науці й мистецтві.

Тема 7. Особистість як об'єкт і суб'єкт культурної діяльності. Культура й соціалізація особистості. Функції культури в процесі соціалізації. Культурна компетентність особистості. Життєвий стиль і проблема культурної ідентичності особистості. Процес соціокультурного інсценування як спроба пошуку ідентичності. Стильові характеристики сучасного повсякденного життя людини.

Тема 8. Культура й соціальна структура: механізм взаємодії. Соціальна нерівність як культурний феномен. Соціокультурні розрізнення й проблема стратифікації. Історичні типи соціокультурної стратифікації. Культурні фактори стратифікації традиційних суспільств. Культурні параметри й фактори розрізнення і розшарувань у сучасному суспільстві (плюралізм цінностей, норм і стилів, рівень освіти й професіоналізму, престиж, споживання і т. ін.). Культурні розрізнення життєвих форм і стилів. Нові вікові статуси. Новий розподіл шансів стилізації й культурна поляризація.

ІІІ ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

До навчальної дисципліни № 1 «Історія соціології»

Основна

Захарченко М.В. Історія соціології: від античності до початку ХХ ст.: навч. посібник / М.В.Захарченко, О.І.Погорілий. К.: Либідь, 1993. 336 с.

Захарченко М.В. Соціологічна думка України: навч. посібник / М.В.Захарченко, В.Ф.Бурлачук, М.О.Молчанов та ін. К., 1996. 424 с.

Історія соціології (у 2-х кн.): навчальний посібник/О. А. Рахманов, С. С. Бульбенюк, Ю. М. Манелюк. К.: КНЕУ, 2017. 279 с. URL: https://kneu.edu.ua/userfiles/Department of Administration and Marketing Personn/Rakhmanov_istor.pdf

Култаєва М.Д., Навроцький О.І., Шеремет І.І. Європейська теоретична соціологія ХХ – ХХІ століття / Навчальний посібник / М.Д. Култаєва, О.І. Навроцький, І.І. Шеремет. Харків : Харківський національний університет ім. В.Н. Каразіна, 2013. – 372 с.

Погорілий О.І. Соціологічна думка ХХ століття: навч. посібник / О.І.Погорілий. К.: Либідь, 1996. 224 с.

Ручка А.О. Курс історії теоретичної соціології / А.О.Ручка, В.В.Танчер. К.: Наук. думка, 1995. 223 с.

Сірий Є.В. Соціологія: загальна теорія, історія розвитку, спеціальні та галузеві теорії: навч. посібник / Є.В.Сірий. К.: Атіка, 2004. 480

Додаткова

Зарубіжна соціологія (ХХ – початок ХХІ ст.): хрестоматія: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Уклад.: Городяненко В.Г., Ніколенко В.В.; за ред. В.Г. Городяненка. Д.: Вид-во ДНУ, 2009. 654 с.

Історія соціологічної думки: навчальний енциклопедичний словник-довідник / за наук. ред. В.М. Пічі. Л.: «Новий світ 2000», 2016. 687 с.

Соціологія ХІХ – початку ХХ ст.: Хрестоматія / за ред. В.Г. Городяненка; В.Г. Городяненко, О.В. Гилюн (уклад.). Д.: Вид-во ДНУ. 2008. 628 с.

Танчер В. Виклики соціології ХХІ століття: глобалізація, пост класицизм, постмодернізм. Соціологічна теорія: традиція та сучасність. Курс лекцій. Київ: ІС НАНУ, 2007. Лекція 2. С. 50-69.

До навчальної дисципліни № 2 «Загальнотеоретична соціологія»

Основна

Соціологія: підр. для студентів вищ. навч. закл. / за ред. В.Г. Городяненка. К.: Вид. центр «Академія», 2002. 560 с.

Загальна соціологія: хрестоматія / за ред. проф. В.Г. Городяненка. Д.: Вид-во ДНУ, 2006. 516 с.

Черниш Н.Й. Соціологія: підр. за рейтингово-модульною системою

навчання / Н.Й. Черниш. 5-те вид., перероб. і доп. К.: Знання, 2009. 468 с.

Куценко О.Д. Суспільство нерівних. Класовий аналіз нерівностей в сучасному суспільстві: спроби західної соціології. Х.: Вид. центр Харк. ун-ту, 2000. 316 с.

Історія соціологічної думки: навч. енциклоп. словник-довідник. / за наук. ред. В.М.Пічі. Львів: «Новий світ – 2000», 2016. 687 с.

Соціологія: Навч. Посіб. / За ред. С.О.Макеєва. К.: «Т-во «Знання», 2003. 455 с.

Додаткова

Західноєвропейська теоретична соціологія ХХ ст. Словник / за ред. В.С. Бакірова; М.Д. Култаєва, І.І. Шеремет (уклад.). Х.: ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2003. 296 с.

Соціологічна енциклопедія / Ред.-уклад. В.Г. Городяненко. К.: Академвидав, 2008. 456 с.

Соціологія: Короткий енциклопедичний словник / Уклад. В.І. Волович та ін. К.: Укр. Центр духовної культури, 1998. 736 с.

До навчальної дисципліни № 3 «Методологія та програмування соціологічних досліджень»

Основна

Костенко Н., Іванов В. Досвід контент-аналізу: Моделі та практики. К.: Центр вільної преси. 2003. 200 с.

Методи соціологічного дослідження. С. С. Дембицький. *Енциклопедія Сучасної України*. Редкол.: І.М. Дзюба, А.І. Жуковський, М.Г. Железняк [та ін.]; НАН України, НТШ. Київ: Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2018. URL: <https://esu.com.ua/article-66719>

Опитування громадської думки / За ред. Н.В. Паніної. К.: Інститут соціології НАН України, 2003. 80 с.

Паніна Н.В. Технологія соціологічного дослідження. К.: Наукова думка, 1996. 232с.

Паніотто В. І., Максименко В. С., Харченко Н. М. Статистичний аналіз соціологічних даних К.: Вид. дім «КМ Академія», 2004. 270 с.

Паніотто В., Харченко Н. Методи опитування: підручник. Київ: ВД «Києво-Могилянська академія», 2017. 342 с.

Чурилов Н. Типология и проектирование выборочного социологического исследования (история и современность). К.: Факт, 2008. 366 с.

Ядов В. А. Стратегия социологического исследования. Описание, объяснение, понимание социальной реальности. М.: Добросвет, 2001. 569 с.

Якісні дослідження в соціологічних практиках: Навчальний посібник. За ред. Н.Костенко, Л.Скокової. Київ: Інститут соціології НАНУ, 2009. 400с.

Додаткова

Гоманюк М.А. Інтерв'юер у масовому опитуванні. Кишеньковий

навчально-методичний посібник. Херсон: Гілея, 2013. 84 с.

Сальнікова С.А. Організація та методи вибірових досліджень. Соціологія: тестові завдання. Луцьк: Вежа-Друк, 2013. С. 43-54

Філіпенко А.С. Основи наукових досліджень. Конспект лекцій. К.: Академвидав, 2004. 208 с.

Яковенко Ю.І., Ніколаєнко Л.Г. Соціологія без методології: ефект відсутності як страх перед вибором. *Методологія, теорія та практика соціологічного аналізу сучасного суспільства*: зб. наук. праць. 2013. Вип. 9. С. 25–39.

Яковенко Ю.І., Ніколаєнко Л.Г., Яковенко А.К. Соціологія на роздоріжжі: методологія чи емпірія? *Психологія і суспільство*. 2014. № 2. С. 47-65.

До навчальної дисципліни № 4 «Соціологія особистості»

Основна

Гіденс Е. Соціологія / пер. з англ. Київ : Основи. 1999. 726 с.

Злобіна О. Особистість як суб'єкт соціальних змін. К.: Ін-т соціології НАНУ, 2004. – 400с.

Пилипенко В.Є., Попова І.М., Танчер В.В. та ін. Спеціальні та галузеві соціології: Навч. Посіб. 2-е вид. К.: ПЦ «Фоліант», 2007. 451 с

Соціальна регуляція поведінки в умовах суспільної нестабільності / за редакцією доктора соціологічних наук О.Г. Злобіної. Київ : Інститут соціології НАН України, 2013. 320

Шахова О.Г. Соціальна психологія особистості: навчальний посібник. Харків: Контраст, 2019. 116 с.

Додаткова

Злобіна О. Категорія «особистість» у системі понять соціологічної теорії. *Соціологія: теорія, методи, маркетинг*. 2002. №2.

Злобіна О. Особистісна складова суспільних змін: соціологічний контекст. *Соціологія: теорія, методи, маркетинг*. 2003. № 3.

Маркузе Г. Одновимірний людина. Дослідження ідеології розвинутого індустріального суспільства [глави з книги] / пер. В. Курганський. *Сучасна зарубіжна соціальна філософія*: Хрестоматія. Київ : Либідь, 1996. С. 87-134. 9.

Маркузе Г. Структура інстинктів і суспільство: філософське дослідження вчення Зигмунда Фрейда / пер. О. Юдін. К.: Ніка-Центр, 2010. 248 с.

Соціологічна енциклопедія / Ред.-уклад. В.Г. Городяненко. К.: Академвидав, 2008. 456 с.

Сохань Л. Життєвий простір і життєвий світ особистості *Соціологія: теорія, методи, маркетинг*. 2002. № 1.

Титаренко Т.М. Життєвий світ особистості: у межах та за межами буденності. К., 2003

Фромм Е. Втеча від свободи. К.: Книжковий клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2019. 288 с.

Фромм Е. Мати або бути. К.: Книжковий клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2020. 304 с.

До навчальної дисципліни № 5 «Соціологія культури»

Основна

Катаєв С. Л. Сучасне українське суспільство: Навч. посіб. для вузів. Київ: Центр навч. літ., 2006. 200с.

Культура – суспільство – особистість: Навчальний посібник / за ред. Л.Скокової. К., 2006. 396 с

Лобанова А.С., Грабовець І.В., Кучерявенко Л.В. Соціологія культури: Навчально-методичний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів. Кривий Ріг: Видавничий дім, 2008. 131 с.

Мінливості культури: соціологічні проєкції / Н.Костенко, А.Ручка, Л.Скокова та ін.; за ред. Н. Костенко. Київ : Інститут соціології НАН України, 2015. 440 с

Соціологія культури: навч. посібник / О. М. Семашко, В. М. Піча, О. І. Погорілий та ін.; за ред. О. М. Семашко, В. М. Піча. К.: Каравела, Львів: Новий світ, 2000-2002. с. 11 – 44.

Сорока Ю. Соціологія культури: навчально-методичний посібник. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. 136 с.

Додаткова

Ручка А. Цінності і смисли як компоненти соціокультурної реальності. Смысловая морфология социума. За ред. Н. Костенко. Київ : Інститут соціології НАН України, 2012. С.91-123.

Малес Л. Вивчаючи тексти культури: соціокультурний аналіз як пізнавальна стратегія соціології. К.: КІС, 2011. 325 с

Середа П., Мальцева К. Роль культурного та соціального капіталів у суб'єктивній оцінці здоров'я. *Соціологія: теорія, методи, маркетинг.* 2022. № 1. С. 83-105.

Сорока Ю. Г. Свої, чужі, різні: соціокультурна перспектива сприйняття Іншого: монографія. Харків : ХНУ імені В. Н.Каразіна, 2012. 332 с.

Сокурянская Л.Г. Понятие «социокультурное»: ретроспективный и актуальный анализ социологических интерпретаций. *Методология, теория та практика соціологічного аналізу сучасного суспільства: Збірник наукових праць.* Х.: В-цтво ХНУ ім.В.Н.Каразіна, 2002. С. 75–80.

Танчер В. Колізія культурних ідентичностей у полікультурному суспільстві. *Соціологія: теорія, методи, маркетинг.* 2019. № 4. С. 106-117.

Черниш Н., Ровенчак О. Соціокультурний підхід в соціогуманітарних науках: обмін смислами. *Соціологія: теорія, методи, маркетинг.* 2005. № 4. С. 92-103;

Соціокультурні ідентичності та практики / Під ред. А.Ручки. К.: Інститут соціології НАН України, 2002. 315 с.;

4. СТАНДАРТНА СТРУКТУРА ВАРІАНТУ ФІ

Кожний варіант фахового вступного випробування містить 40 тестових завдань, зміст яких стає відомим вступнику лише при отриманні варіанту випробування. Всі питання складені у формі обрання однієї вірної відповіді з чотирьох запропонованих, проти якої вступник має зробити відповідну позначку.

Оцінка за відповідь на кожне питання варіанту ФІ може набувати одного з двох значень:

максимального значення 2,5 балів у випадку вірної відповіді,
мінімального значення 0 балів у випадку невірної відповіді.

Розподіл питань у кожному варіанті:

- за формою завдань

Форма завдання	Кількість одиниць у варіанті	Кількість балів за одне завдання	Максимальна кількість балів, яка може бути набрана за весь іспит
Питання на обрання вірної відповіді	40	2,5	$40 \times 2,5 = 100$

– за темами навчальних дисциплін

База містить 5 дисциплін, в кожній дисципліні 4 різних блоки, обирається по два завдання з блоку, всього одиниць у варіанті 40.

Для забезпечення оголошеної структури екзаменаційного білета і належної варіативності при його формуванні склад та об'єм бази тестових завдань повинен бути таким

Дисципліни	Кількість блоків	Кількість завдань в одному блоці	Всього завдань з дисципліни
Дисципліна №1	4	25	100
Дисципліна №2	4	25	100
Дисципліна №3	4	25	100
Дисципліна №4	4	25	100
Дисципліна №5	4	25	100
Загальна кількість завдань			500